

Naturvernforbundet i Buskerud

Fiskum, 4. juni 2017.

Sigdal kommune
3350 Prestfoss
post@sigdal.kommune.no

Høringsinnspill kommuneplanens arealdel

Innledning

Naturvernforbundet i Buskerud (NiB) gir med dette høringsuttalelse til Sigdal kommune sin arealplan 2015-2030, vedtak av Sigdal kommunestyre 22.3.2017, med høringsfrist søndag 4.6.2017.

Vi vil konsentrere våre kommentarer til tre tema:

- Generelle betraktninger om arealforvaltning
- Generelle betraktninger om fritidsbebyggelsen i kommunen
- Konfliktfylte enkeltområder
 - o I hvilken grad områdene berører viktige naturverdier (landskap, naturmangfold, kulturlandskap, friluftsliv)
 - o Samsvar / ikke-samsvar med Sigdal kommunes nedfelte grunnleggende prinsipper for plassering av utbyggingsområder

Generelt

Overordnet arealstrategi

Sigdal kommune har i forarbeidene til arealplanen gjengitt og nedfelt en del grunnleggende strategier, prinsipper og føringer for videre utbygging i kommunen og plassering av utbyggingsområder. Vi vil bl.a. nevne følgende:

- Overordnet strategi for Sigdal kommune: ”.... kommunen skal være en attraktiv kommune å bo i, investere i, ha fritidsbolig i og flytte til.”
- ”....sikre at det avsettes tilstrekkelige arealer... vekst i hytte- og fritidsnæringen... Samtidig skal planen sikre at veksten er bærekraftig, at viktige kvaliteter bevares.... Arealdelen har derfor hatt sterkt fokus på å balansere mellom vekst og vern for å ivareta de kvaliteter som kommunen i dag er kjent for og som man ønsker å bygge videre på. Dette gjelder spesielt i forhold til utvikling av hytte- og fritidseiendommer i tilknytning til bruken av fjellområdene” (Sigdal kommune: arealplanens planbeskrivelse, side 5).
- I Regjeringens ”Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging” (2015) heter det bl.a.: ”Det skal planlegges for en bærekraftig areal- og samfunnsutvikling generelt”.
- Vi viser også til veileder T-1450 ”Planlegging av fritidsbebyggelse” (Klima- og miljøverndepartementet) og ”Hytteveilederen” til Buskerud fylkeskommune.

I planbeskrivelsen angis hvilke praktiske utslag dette – ifølge Sigdal kommune selv – har fått, bl.a.:

- ”Anbefalte områder ligger ikke innenfor kjente registrerte verdier for utryddingstruende arter. Det er heller ikke lagt inn nye utviklingsområder som dekkes av villreinens leveområde” (planbeskrivelse, s.18).
- Vi vil påpeke noen tekstlige mangler/feil her:
 - o Med ”verdier” menes åpenbart/sannsynligvis ”områder” eller ”arealer”?
 - o ”utryddingstruende” – dette skal være ”utrydningstruet”. Det bør angis hvilke rødlistekategorier man henviser til.

- ”Det er ikke foreslått utvikling av ny fritidsbebyggelse over tregrensa mot snauffjell eller i områder som tar i bruk nye landskapsområder. Det er tatt hensyn til landskapmiljøet (formasjoner i landskapet) og til å bevare eksisterende grønne korridorer som gir tilgang til fjellet.” (planbeskrivelse, s.18).
- ”Anbefalte utviklingsområder ligger ikke innenfor områder med kjente registrerte kulturminner eller – verdier”.
- ”Nye områder til fritidsbebyggelse er i hovedsak fortetting og videreutvikling av eksisterende områder. Det skal være skogsvegetasjon mellom fjellet og byggeområdet, og det er ikke plassert nye områder over skoggrensa hvor fjellplatået begynner. Det er videre ikke åpnet for nye områder der terrengformasjonene kan gi eksponering av hyttene, og naturlige avgrensninger som vann, elver, dalsøkk, åskammer osv. er benyttet som byggegrenser mot fjell og andre områder.”

I arealplanens retningslinjer står bl.a. følgende:

- Kap. 5, punkt 5.1.: “Hensyn til miljøkvaliteter (pbl § 11-9 nr. 6). Nye tiltak skal ikke oppføres i områder som er påvirket av forurensing, eller som på annen måte vil få miljømessige konsekvenser, eller som i vesentlig grad svekker naturmangfoldet.”
- Kap. 5., punkt 5.3.1: “Miljøkvalitet, estetikk, landskap og natur.I alle plan- og byggesaker skal det i tillegg legges vekt på å bevare områder med høy bonitet skog, naturmangfoldet, sammenhengende kulturlandskap, strandsoner og landskapsstiljutter. Det kulturhistoriske kulturmiljøet skal bevares. Det same gjelder for biologisk mangfold og viktige naturtyper. Det er ikke tillatt med tiltak som medfører ødeleggelse, nedbygging eller på annen måte forringer kulturmiljøet eller det biologiske mangfoldet”.

Oppfylgning av disse grunnleggende prinsippene og retningslinjene innebærer i praksis, og mht. plassering av utbyggingsområder, etter NiB sin mening bl.a. å ivareta kommunens største fortrinn mht. turisme og hyttefolkets ønsker – nemlig naturområder med liten grad av inngrep, stillhet, enkel og lav tilrettelegging (jf. særlig overordnet strategi for Sigdal kommune).

Dette er viktige føringer som NiB vil i stor grad uttrykke støtte til - både Sigdal kommunes overordnede arealstrategi, og til hvilke praktiske utslag dette skal ha. Det er imidlertid i hvilken grad dette følges opp i praksis, som har reell betydning. I hvilken grad reell oppfølging av føringene faktisk er gjort, varierer mye mellom enkeltområdene. Det er skuffende å konstatere at noen svært konfliktfylte områder og utbyggingsforslag inngår i planen – som klart er i strid med de overordnede føringene Sigdal kommune selv har nedfelt.

Konsekvensutredningen og kunnskapsgrunnlaget

Sigdal kommune har laget en egen konsekvensutredning (eget dokument). Dette er en god måte å synliggjøre ulike fordeler og ulemper for ulike temaer for hvert enkelt utbyggingsområdet, og presentasjonen er oversiktlig. Det er imidlertid vesentlige mangler knyttet til kunnskapsgrunnlaget. Bl.a. mangler helt vurdering av hvor godt kunnskapsgrunnlaget for hvert enkelt utbyggingsområde er. Er kunnskapen om et gitt tema god, middels, dårlig eller ikke-eksisterende? Dette bør rettes opp og angis.

Mange av de foreslåtte utbyggingsområdene har store mangler i kunnskapsgrunnlaget. For svært mange av områdene synes det ikke å ha blitt gjennomført målrettede kartlegginger av temaer for naturmiljø (i hvert fall vises det ikke til dette i dokumentene). Angivelse av ”Ingen kjente registrerte verdier” og ”ingen konsekvens” blir derfor i mange tilfeller misvisende, når kunnskapsgrunnlaget for disse temaene er ikke-eksisterende. Selv om det ikke er registrert naturtyper eller rødlistearter i et gitt område (altså angitt som ”ingen kjente registrerte verdier”), vil ikke dette si at området faktisk sett er uten slike. Manglende registreringer i offentlige databaser kan bety (1) at området ikke er kartlagt, (2) at området er kartlagt, men ikke har forekomster av rødlistearter eller naturtyper.

Av offentlige databaser viser konsekvensutredningen kun til NIBIOs kartverk Kilden. Dette er imidlertid en ikke-komplett base, bl.a. filtrerer denne basen både naturtypelokaliteter og arter: det er kun naturtypelokaliteter verdisatt til A som vises (ikke B- og C-områder), og kun truede arter (ikke andre rødlistearter).

Som offentlig arealforvalter som skal oppfylle norsk lovverk sine krav om kunnskapsgrunnlag ved utredninger, regner vi det som en selvfølge at kommunen gjør en grundigere jobb med å gjennomgå og aktivt ettersøke relevante kilder (litteratur, databaser som Artskart og Naturbase, og lokalkjente ressurspersoner).

Fritidsbebyggelse

Vi ønsker å benytte muligheten til å spille inn en del generelle betraktninger om fritidsbebyggelse og tilhørende anlegg i Sigdal, siden dette er en av de viktigste påvirkningsfaktorene mht. naturmiljø i kommunen, og den viktigste som Sigdal kommune som kommunal arealforvaltningsmyndighet råder over.

Naturvernforbundet ønsker å understreke at vi prinsipielt ikke er motstander av hyttebygging (eller andre tiltak), så lenge denne foregår etter overordnede og kunnskapsbaserte planer, og så lenge utbygging ikke i vesentlig grad forringer viktige naturverdier eller friluftslivskvaliteter (herunder også påvirkning på større relativt uberørte landskapsavsnitt). Med kunnskapsbaserte planer mener vi bl.a. at det skal ligge til grunn god kunnskap om både rovfugl og andre forstyrrelsesfølsomme dyr, naturverdier knyttet til skog og andre naturtyper, rødlistearter, friluftsliv, og landskapsestetikk/fjernvirkning. Dette kunnskapskravet er nedfelt som et grunnleggende prinsipp for naturforvaltning i både Naturmangfoldloven, Plan- og bygningsloven og ulike andre offentlige dokumenter/veiledere/retningslinjer.

Vi viser for øvrig til en rekke innspill til Sigdal kommune og Fylkesmannen ang. hyttefelt i Sigdal ved flere tidligere anledninger.

Dagens situasjon mht. fritidsbebyggelse i Sigdal

Fjellskogsnaturen i Sigdal (og nabokommuner) er i dag tungt belastet med fritidsbebyggelse, og utbyggingen fortsetter både i form av fortetting og utbygging i nye områder. I en større artikkel i avisa Dagens Næringsliv 19.4.2014 om hyttebygging i norske fjellkommuner (vi anbefaler sterkt kommunens politikere og administrasjon å lese artikkelen), kommer det klart fram hvor omfattende fritidsbebyggelsen er i Sigdal: Sigdal ligger på 7.plass i landet mht. antall hytter totalt (4526 hytter), og blant de tre med størst tetthet pr areal (5,6 hytter pr km², kun slått av Flesberg og Ringsaker med 5,9 hytter pr. km²). Til sammenlikning ligger nabokommunene Krødsherad, Flå, Rollag og Nore og Uvdal langt lavere, både mht. antall hytter totalt og tetthet pr areal.

Denne utviklingen har ført til at mye av fjell- og fjellskogsnaturen i Sigdal gradvis har endret karakter, og i dag er ikke-utbygd fjellskogsnatur med lav grad av tekniske inngrep en verdifull ressurs det er mangelvare på, og som er i pågående tilbakegang. Det er derfor nødvendig at Sigdal kommune tar denne realiteten alvorlig, og anerkjenner ikke-utbygd natur som en verdifull ressurs for både naturverdier, friluftsliv og ikke minst Sigdals identitet – kommunen må være seg sitt ansvar som arealforvalter bevisst.

I tillegg til konkrete naturverdier (naturtype- og biomangfoldverdier) vil vi minne om at naturområder med lav grad av inngrep (herunder fravær av støy) er selve bærebjelken for Sigdals kvaliteter som turist- og hyttekommune, noe som også kommer klart fram i hyttebruksundersøkelsene. Også i et langsiktig økonomisk perspektiv er det derfor en dårlig strategi å bygge ned enda flere naturområder/friluftsområder, fordi dette i vesentlig grad vil redusere kommunens attraktivitet for både hyttebrukere (herunder også redusert økonomisk verdi for hver enkelt hyttetomt og hytte) og andre tilreisende.

Et annet aspekt det har vært lite oppmerksomhet om, er at hyttebygging sammen med opphørt beite og slått utgjør den mest alvorlige trusselen mot det gamle seterlandskapet i kommunen. Dette omfatter både kulturminneverdier, biomangfoldverdier, og bygdas gamle kulturelle identitet og "historie-rotfeste".

Framtidig utbygging av fritidsbebyggelse i Sigdal

I dagens situasjon innebærer dette i praksis at en bør være svært restriktiv med etablering av nye utbyggingsområder for fritidsbebyggelse utenfor yttergrensene av allerede etablerte utbyggingsområder, og i all hovedsak begrense framtidig utbygging til fortetting av eksisterende utbyggingsområder. Dette bør fortrinnsvis skje i tilknytning til de tungt utbygde områdene på Haglebu og Norefjell, mens områdene i Vestfjella (der det mange steder er store naturverdier, og der ulike arealkonflikter med "myke" verdier generelt er mye høyere) i stor grad bør forskånes.

Sigdal kommune har satt opp en rekke grunnleggende prinsipper og spørsmål som mulige utbyggingsområder bør vurderes etter. NiB mener kommunen fortjener anerkjennelse for å ha funnet fram til et overordnet prinsippsett som er godt og fornuftig, og velegnet som rettesnor for framtidige utbygginger. Ved å følge disse prinsippene i arealplanen 2015-2030 og videre i framtida, håper vi på en omlegging av framtidig hyttebygging i kommunen, at denne kommer inn i et spor der hensyn til naturverdier og friluftsliv tillegges vesentlig større vekt enn det som i mange tilfeller hittil har vært tilfelle.

Hyttetomtreserven i Sigdal er ifølge arealplandokumentene hele 2079 tomter (ikke-utbygde, godkjente hyttetomter), på 4158 daa. Dette er et svært høyt tall, og vi stiller derfor et stort spørsmålsteget ved om det overhodet er behov for å åpne for ytterligere utbyggingsområder. Med en så stor tomtereserve vil det antakelig være både økonomisk, samfunnmessig og miljømessig mest lønnsomt å legge videre utbygging på vent inntil en betydelig del av denne tomtereserven er bygd ut. I det minste må det i en slik situasjon være opplagt at kommunen anlegger en svært restriktiv linje mht. åpning av nye utbyggingsområder, og unngår alle områder med negative konsekvenser for naturmiljø og friluftsliv. Det vil for eksempel være rikelig tilgang på hyttetomter for kommunens hytteindustri i langt tid framover, og negative økonomiske konsekvenser av å ikke legge ut flere tomter vil derfor trolig være svært liten.

Ut fra dagens situasjon mener vi derfor primært at utlegging av nye hyttefelt er uheldig langsiktig arealforvaltning, og unødvendig både økonomisk, samfunnmessig og miljømessig. NiB mener likevel at det fortsatt kan være rom for forsiktig videre hyttebygging i Sigdal, men behovet for dette kan og må løses ved effektiv arealutnyttelse – dvs. fortetting av og unntaksvis evt. forsiktig utvidelse av allerede etablerte utbyggingsområder (der dette er forsvarlig). Vi er generelt kritiske til etablering av nye utbyggingsområder, spesielt i og inntil verdifulle naturområder, og særlig i lys av den svært store tomtereserven. Det er dessverre mange eksempler på at hyttebygging har forringet eller ødelagt verdifulle natur- og seterområder i Sigdal, også de siste årene, og det foreligger konkrete planer som vil kunne få store negative effekter i framtida. Denne utviklingen er ikke bærekraftig.

Foreslåtte nye arealer til hyttebygging i arealplanen er 3612 daa, dvs. en økning av arealer til ny hyttebygging til samlet 7770 daa (dette er til sammenlikning omtrent samme areal som Soneren). Vi mener det er mer enn nok arealer å anvende til videre vekst i kommunens hytteindustri ved fortetting. Det er i det minste helt unødvendig å bruke arealer med stor verdi for naturmangfold og/eller friluftsliv og/eller landskapsestetikk, når samme utbyggingstakt og økonomisk verdi kan oppnås ved å anvende arealer med langt lavere konsekvensgrad. Samme antall nye hyttetomter kan lett oppnås ved fortetting av eksisterende hytteområder, eller etablering av nye hyttefelt på steder med lav negativ konsekvens. Da er det ingen grunn til å ta i bruk naturområder der konfliktgraden er høy. Dette gjelder også for de fleste (kanskje alle) alle de aktuelle enkeltgrunneierne – samme grunneier har mulighet til å etablere minst like mange nye hytter ved fortetting, trolig ofte også med lavere investeringskostnader knyttet til infrastruktur. En kan altså ofte oppnå gode kompromisser i avveiningen mellom naturmiljø og utbygging. Vi ønsker at Sigdal kommune går gjennom planen på nytt, med dette aspektet spesielt i minne.

Forholdet mellom foreslåtte nye utbyggingsområder og arealplanens nedfelte føringer

En del av de foreslåtte utbyggingsområdene bryter med Sigdal kommune sine egne nedfelte føringer og retningslinjer for plassering av områdene:

- ”Anbefalte områder ligger ikke innenfor kjente registrerte verdier for utryddingstruende arter. Det er heller ikke lagt inn nye utviklingsområder som dekkes av villreinens leveområde” (planbeskrivelse, s.18).
 - o Følgende områder bryter med denne føringen:
 - I1 Sykkelvei Haglebu – Tempelseter: store deler av strekningen ligger innenfor villreinområdet. Flere deler av strekningen berører forekomster av rødlistearter, bl.a. en kritisk truet art i Bjønnegjenga (Artskart 2017).
 - I5 Haglebunatten alpinområde – området ligger nesten i sin helhet innenfor villreinområdet (men slik vi tolker det legger planen opp til endring fra ”byggeområde/alpinanlegg” til ”alpinområde/offpistekjøring”).
 - S4 Haglebu sentrum – det er registrert bl.a. den rødlistede orkidéen hvitkurle på setervollen på Haglebu (Lund 1992).
 - H23a Råmanset – berører villreinområdet.
 - For øvrig ligger flere tidligere godkjente utbyggingsområder innenfor områder med forekomster av truede arter.
- ”Det er ikke foreslått utvikling av ny fritidsbebyggelse over tregrensa mot snauffjell eller i områder som tar i bruk nye landskapsområder. Det er tatt hensyn til landskapmiljøet (formasjoner i landskapet) og til å bevare eksisterende grønne korridorer som gir tilgang til fjellet.” (planbeskrivelse, s.18).
 - o Følgende områder bryter med denne føringen:
 - H12 Storlifeltet N – det kan synes som om øverste del av feltet vil komme i kanten mot snauffjellet, på arealer med svært glissen tresetting.

- H14a Steinset – Snårfossen – feltet er planlagt så høyt opp i lia at det trolig vil gi fjernvirkning også fra inne i Teigeseterdalen, og dermed ta i bruk et nytt landskapsområde (gjennom sin fjernvirkning).
 - H1-H3 og delvis H4 – i særlig grad H1e, H2a, H2c, H3b, H3c, H3d, H3e og nordlige del av H2b, men også resten av H2b, H2d og i mindre grad H4 – vil i stor til svært stor grad ta i bruk nye landskapsområder (hele landskapsavsnitt / landskapsrom som hittil er uberørt av inngrep).
 - H23a Råmanset – tar i bruk nytt landskapsområde (dalgryta rundt Markelimyra).
 - H47 Frøvollseter – feltet ligger svært høyt oppe i bratt vestvendt lisode oppunder snaufjellet, og vil gi sterk grad av eksponering mot vest og omfattende fjernvirkning. For øvrig synes det som det allerede er igangsatt gravearbeider/veibyggning i dette området (observert 27.5.).

- ”Anbefalte utviklingsområder ligger ikke innenfor områder med kjente registrerte kulturminner eller – verdier”.
 - Følgende områder bryter med denne føringen:
 - I1 Sykkelvei Haglebu – Tempelseter – konflikt med eldgamle stier og seterveier flere steder.
 - I5 Haglebunatten alpinområde – konflikt med eldgammel sti/ferdselsåre gjennom Fagerfisdalen. Et lite parti av denne er allerede ødelagt av gravearbeid/anleggelse av beltevogntrasé.
 - S4 Haglebu sentrum – konflikt med det eldgamle kulturlandskapet (setervoller og bygninger) på Haglebu. Dette seterlandskapet har blitt gradvis forringet de siste 10-15 årene, med flere mindre inngrep, gravevirksomhet, hensetting av maskiner, skrot og avfall, etc. og bør ryddes opp.
 - H? Haglebu vest (ikke angitt med H-nr på kartet) – konflikt med gamle anlegg for jernutvinning og seterdrift.
 - H3b – konflikt pga. nærvirkning på setermiljøet Bølesetra/Rønningsetra, som er et av svært få gjenværende, rimelig intakte setermiljøer i Sigdal (dvs. seterområder med fortsatt lite gjengrodd setervoll, gamle bygninger, og beliggende i et relativt uberørt landskap).

- ”Nye områder til fritidsbebyggelse er i hovedsak fortetting og videreutvikling av eksisterende områder. Det skal være skogsvegetasjon mellom fjellet og byggeområdet, og det er ikke plassert nye områder over skoggrensa hvor fjellplatået begynner. Det er videre ikke åpnet for nye områder der terrengformasjoner kan gi eksponering av hyttene, og naturlige avgrensninger som vann, elver, dalsøkk, åskammer osv. er benyttet som byggegrenser mot fjell og andre områder.”
 - Følgende områder bryter med denne føringen (særlig punkt 2 om eksponering):
 - H12 Storlifeltet N – det kan synes som om øverste del av feltet vil komme i kanten mot snaufjellet, på arealer med svært glissen tresetting.
 - H14a Steinset-Snårfossen – feltet er planlagt så høyt opp i lia at det trolig vil gi fjernvirkning også fra inne i Teigeseterdalen, og dermed ta i bruk et nytt landskapsområde (gjennom sin fjernvirkning).
 - H1-H4 – nesten alle disse vil gi stor til svært stor eksponeringsvirkning og synlighet på lang avstand (beliggenhet ved myrer, glissen skog, åsrygger).
 - H47 Frøvollseter – feltet ligger svært høyt oppe i bratt vestvendt lisode oppunder snaufjellet, og vil gi sterk grad av eksponering mot vest og omfattende fjernvirkning. For øvrig synes det som det allerede er igangsatt gravearbeider/veibyggning i dette området (observert 27.5.).

- Arealplanens retningslinjer punkt 5.1.: “Hensyn til miljøkvaliteter (pbl § 11-9 nr. 6). Nye tiltak skal ikke oppføres i områder som er påvirket av forurensing, eller som på annen måte vil få miljømessige konsekvenser, eller som i vesentlig grad svekker naturmangfoldet.”
 - Følgende områder (ut fra dagens kunnskap) kan bryte med denne bestemmelsen (alle ifht. punktet om naturmangfold):
 - I1 Sykkelvei Haglebu – Tempelseter: store deler av strekningen ligger innenfor villreinområdet. Flere deler av strekningen berører forekomster av rødlistearter, bl.a. en kritisk truet art i Bjønnegjenga (Artskart 2017).
 - I5 Haglebunatten alpinområde – området ligger nesten i sin helhet innenfor villreinområdet, og det er kjent hekkeområde for rødlistet rovfugl i Fagerfisdalen (arten er

- svært sårbar for forstyrrelse på sein vinteren) (kan komme til å “vesentlig svekke naturmangfoldet”).
 - S4 Haglebu sentrum – Haglebusetra er gammel naturbeitemark (truet naturtype: Kulturmarkseng (VU) ihht. Naturtyperødlista av 2011). Det er registrert bl.a. den rødlistede orkidéen hvitkurle på setervollen på Haglebu (Lund 1992).
 - H23a Råmanset – berører villreinområdet.
 - For øvrig ligger flere tidligere godkjente utbyggingsområder innenfor områder med forekomster av truede arter.
- Arealplanens retningslinjer punkt 5.3.1.: *“Miljøkvalitet, estetikk, landskap og natur.I alle plan- og byggesaker skal det i tillegg legges vekt på å bevare områder med høy bonitet skog, naturmangfoldet, sammenhengende kulturlandskap, strandsoner og landskapssiljuetter. Det kulturhistoriske kulturmiljøet skal bevares. Det samme gjelder for biologisk mangfold og viktige naturtyper. Det er ikke tillatt med tiltak som medfører ødeleggelse, nedbygging eller på annen måte forringer kulturmiljøet eller det biologiske mangfoldet”.*
- Følgende områder bryter med denne bestemmelsen (alle ifht. punktet om naturmangfold):
 - I1 Sykkelvei Haglebu – Tempelseter: problematisk ifht. punktene om naturmangfold, biologisk mangfold, viktige naturtyper, og forbud mot tiltak som medfører ødeleggelse av det biologiske mangfoldet.
 - I5 Haglebunatten alpinområde – området ligger nesten i sin helhet innenfor villreinområdet, og det er kjent hekkeområde for rødlistet rovfugl i Fagerfetdalen (arten er svært sårbar for forstyrrelse på sein vinteren).
 - S4 Haglebu sentrum – Haglebusetra er gammel naturbeitemark (truet naturtype: Kulturmarkseng (VU) ihht. Naturtyperødlista av 2011). Det er registrert bl.a. den rødlistede orkidéen hvitkurle på setervollen på Haglebu (Lund 1992). Haglebusetra er et sammenhengende kulturmiljø som har blitt klart forringet i seinere år, og der videre planer vil medføre ytterligere forringelse.
 - H1-H3: utbygging av disse er i konflikt med ivaretagelse av naturmangfold, bevaring av kulturhistorisk miljø, og forbud mot tiltak som forringer kulturmiljøet eller det biologiske mangfoldet. Deler av områdene er også viktige landskapssilhuetter.
 - H23a Råmanset – berører villreinområdet.
 - H47: her er det høy sannsynlighet for verdifullt naturmangfold, det er delvis viktig landskapssilhuett, og utbygging her vil trolig komme til å ødelegge eller forringe det biologiske mangfoldet.

Seterlandskapet i Sigdal

Planbeskrivelsen viser til dette som ”områder med særpreg og som skal ivaretas” (s.40). Dette er positivt, men vi etterlyser et større fokus på gjenværende rester av de gamle setermiljøene, og anbefaler Sigdal kommune å utarbeide en samlet plan for hvordan kommunens seterområder kan ivaretas og restaureres. Setrene er en svært viktig del av Sigdals natur, identitet og historie, og derfor viktig å ivareta. Utviklingen for de gamle setrene har vært negativ i mange tiår, som følge av utbygging (særlig hytter), gjengroing (manglende bruk/skjøtsel) og gjødsling (ikke så relevant for Sigdal). Det er i dag få gjenværende rimelig intakte setermiljøer i kommunen, og større velholdte setre som ligger i sine naturlige rammer, slik de har ligget fra gammelt av, dvs. i områder uberørt av nyere inngrep, er i dag svært få.

Alle setre med relativt intakte setervoller og/eller gamle bygninger bør ivaretas, men særlig høyt fokus bør legges på intakte setermiljøer i områder uten hytter og veier.

Blant flere områder vil vi peke på følgende som noen viktige eksempler på verdifulle setermiljøer:

- Haglebu
 - Bygningene (som til dels er fra 1600-tallet) er skrantende og trenger restaurering.
 - Setervollen er forringet de siste 10-15 år, som følge av gravevirksomhet, hensettelse av anleggsmaskiner, skrot og annet materiell, og anleggelse av en vei på den nedre søndre delen av vollen (dette var fukteng, en svært sjelden naturtype, men dette arealet er i dag nesten helt ødelagt).
 - Ei eldgammel olle (oppkomme) rett bak seterhuset ble for noen år siden fylt igjen og tatt i bruk som vannkilde til hytter i nærheten. Denne olla har trolig vært i bruk svært lenge i den gamle seterdrifta.

- Setervollen har klare naturverdier knyttet til biologisk mangfold (bl.a. Naturbase 2017, Lund 1992). Disse kvalitetene er forringet i seinere år.
- Både setervollen og bygningene er i stor grad restaurerbare, men det begynner å haste med å sette i gang tiltak.
- Buin
 - Setervoll med tilhørende gamle bygninger og noen spredte hytter.
 - Vollen er i langsom gjengroing.
 - Skjøtsel i form av krattrydding (fjerning av einer, bjørk og gran) og gjenopptatt beite bør gjennomføres.
- Bølesetra-Rønningsetra
 - Relativt intakt setervoll med varierte og artsrike engsamfunn av karplanter, og med klart potensial for sjeldne beitemarkssopp.
 - Noen få hytter, men lite påvirket av inngrep.
 - Deler av vollen er en del gjengrodd, men dette er relativt lett å restaurere.
 - Dette er ei av svært få setre i Sigdal som både har en relativt intakt setervoll med relativt artsrike engsamfunn, gamle bygninger, og som ligger innrammet av ”uberørt” natur.
- Teigesetra
 - Relativt intakte setervoller. Artsmangfoldet er etter det vi kjenner til, ikke undersøkt.
 - Noe gjengroing, men ikke i spesielt stor grad.
 - Gamle bygninger.
 - Dette er ei av svært få setre i Sigdal som både har en relativt intakt setervoll, gamle bygninger, og som ligger innrammet av ”uberørt” natur.

En plan for ivaretagelse av det gamle seterlandskapet i kommunen, kunne med fordel også kombineres med en tilsvarende plan for gamle plasser i lavlandet, og en plan for ivaretagelse av biologiske verdier av bygdas kulturlandskap (gammel slåttemark og beitemark som ennå ikke er nedbygget, for sterkt gjødslet, eller gjengrodd).

Kommentarer til enkeltområder

Vi viser i tillegg til gjennomgangen av kommunens føringer og retningslinjer, lenger oppe.

Boligområder

B7 Nedre Eggedal

Konsekvensvurderingen lister ”ingen kjente registrerte verdier” og ”ingen konsekvens” for tema naturmangfold. Vi vil understreke at hele arealet har den spesielle skogtypen sandfurskog, som det er gjort målrettede biomangfoldkartlegginger av i Norge de siste årene (jf. bl.a. Brandrud & Bendiksen 2014), og som peker seg ut som en naturtype de nordiske landene har et internasjonalt forvaltningsansvar for. Dette gjelder på generelt nivå, og det er helt ukjent evt. hvilke naturverdier det aktuelle arealet B7 har i så måte. Sandfurskog er imidlertid svært lite utbredt i Sigdal. Vi vil nevne at Thure Lund i sin bok om floraen i Sigdal og Eggedal (Lund 1992) nevner forekomst av mogop på Solemoa, noe som kan indikere at det er verdifulle sandfurskogsarealer på Solemoa. NiB mener det må utføres biologiske kartlegginger for å avklare hvilke naturverdier som finnes i området før B7 godkjennes som utbyggingsområde.

Næringsområder

N1 Tukudalen

Furskogen på åsryggen nord for eksisterende steinbrudd kan ha kvaliteter knyttet til lågurtfurskog-kalkfurskog, bl.a. foreligger gamle funn av mogop i området. Dette bør utredes nøyer.

N7 Buin

Vi stiller et stort spørsmålstegn ved om det er behov for nok et område for teknisk lager i Haglebu-området. Det er i dag en rekke større og mindre lagerplasser og oppstillingsplasser for maskiner, bygningsmaterialer, skrot og avfall rundt omkring på Haglebu. Sigdal kommune anbefales å ta et initiativ for å rydde opp i dette, og etablere ett samlet, større lagerområde til erstatning for alle de mange små. Dette vil både gjøre Haglebu-Buin-området renere og mindre utsatt for forurensing og forsøpling, og gjøre området langt mer estetisk tiltalende.

N12 Nedre Eggedal

Konsekvensvurderingen lister ”ingen kjente registrerte verdier” og ”ingen konsekvens” for tema naturmangfold. Vi vil understreke at hele arealet har den spesielle skogtypen sandfurskog, som det er gjort målrettede biomangfoldkartlegginger av i Norge de siste årene (jf. bl.a. Brandrud & Bendiksen 2014), og som peker seg ut som en naturtype de nordiske landene har et internasjonalt forvaltningsansvar for. Dette gjelder på generelt nivå, og det er helt ukjent evt. hvilke naturverdier det aktuelle arealet N12 har i så måte. Sandfurskog er imidlertid svært lite utbredt i Sigdal. Vi vil nevne at Thure Lund i sin bok om floraen i Sigdal og Eggedal (Lund 1992) nevner forekomst av mogop på Solemoa, noe som kan indikere at det er verdifulle sandfurskogsarealer på Solemoa. NiB mener det må utføres biologiske kartlegginger for å avklare hvilke naturverdier som finnes i området før N12 godkjennes som utbyggingsområde.

Idrettsanlegg

I 1 – Sykkelvei Haglebu – Tempelseter og utbedring av stier

Vi vil presisere at det her er snakk om anleggelse av en sykkelvei, og ikke en sti. En sti er ”*et tråkk skapt av ferdseil til fots av mennesker eller dyr, og som følger den naturlige terrengoverflaten*”. Vi forventer at en bruker begreper korrekt for å unngå misforståelser.

Teigeseterdalen – Tingsjø-området utgjør til sammen det siste større, relativt uberørte skogområdet på hele Norefjell-området som ennå ikke er sterkt berørt av hyttefelt og veier. Særlig det at Teigeseterdalen utgjør et markert, relativt langt dalføre nesten helt uten inngrep gjør området unikt, og svært viktig å ivareta i best mulig tilstand. Området har høye naturverdier knyttet både til nevnte faktum, det er et relativt stort inngrepsfritt naturområde, det er viktig for villreinstammen, og det har stedvis betydelig potensial for høye naturverdier knyttet til rødlistearter (kunnskapsgrunnlaget om dette er foreløpig mangelfullt).

Anleggelse av en sykkelvei gjennom dette naturområdet vil ha samlet svært store negative konsekvenser:

- Stor reduksjon av et stort område med inngrepsfri natur.
- Omfattende negative konsekvenser for landskap, i form av ei bred ”inngrepsstripe”.
- Potensielt store negative konsekvenser for villreinstammen og annet naturmangfold.
- Stedvis mye myrområder. Slike steder vil det bli nødvendig med omfattende inngrep i tillegg til selve veibanen, og tilhørende omfattende skader på våtmark, og med tilhørende effekter for Teigeseterdalens nedbørsfelt. En av de høye kvalitetene til Teigeseterdalen er at vassdraget er nesten uten inngrep i hele nedbørsfeltet.
- Potensielt negativ effekt på eldgamle stier og ferdselsårer, og andre kulturminner.
- Negativ effekt for friluftsliv. Det hevdes at en sykkelvei over fjellet vil ha stor betydning for tilrettelegging av økt bruk av fjellområdene og utvikling av kommunen som turistdestinasjon. Dette mener vi er en uriktig vurdering. Tvert imot er det grunn til å tro at anleggelse av en sykkelvei gjennom den gjenværende mest uberørte delen av Norefjell-området vil gi en markant forringelse av Norefjell som friluftsområde. Det tilreisende friluftsfolk og hyttefolk flest ønsker seg, er natur med lav grad av inngrep og liten/enkel tilrettelegging. Det er gjort omfattende forskning på hvilke elementer i et naturområde som er positivt for naturopplevelse og attraktivitet. Bl.a. er anleggelse av veier (som i dette tilfellet) sterkt negativt for et naturområdes attraktivitet, mens en gammel velbrukt sti som følger terrengoverflata naturlig og omgis av uberørt natur, ansett som stor positivt for et områdes attraktivitet.
- Kunnskapsgrunnlag om naturmangfold er mangelfullt på det meste av strekningen. Artskart (2017) viser imidlertid en del funn av rødlistearter spredt langs traséen, hvorav en kritisk truet art (kategori CR) er funnet i Bjønnegjenga.
- Deler av terrenget er svært bratt, og det vil derfor være nødvendig med store skjæringer for å anlegge en vei som skissert. Dette gjelder særlig terrenget under Skåråliåsen, der inngrepet vil kunne bli synlig svært langt nedover Eggedal.
- Deler av terrenget er rasutsatt, og evt. sikring mot steinsprang og snøskred vil kunne kreve ytterligere omfattende inngrep i terrenget.
- Sigdal kommunes konsekvensvurdering undervurderer negative konsekvenser for mange temaer. Bl.a. hevdes det at tema ”Attraktivitet” har ”positiv konsekvens”. Vi mener det tvert imot vil være negativ

konsekvens for tema Attraktivitet, siden veien innebærer et stort inngrep i uberørt fjell- og fjellskogsnatur, og dermed klar forringelse av disse områdenes friluftslivsverdier.

- Sykkelveien bryter klart med kommunens egne nedfelte føringer og retningslinjer for plassering av hyttefelt på flere punkter.

Konfliktene er knyttet til strekningene som er planlagt lagt i terrenget utenfor eksisterende veier, dvs. Haglebu – Kvelvsavatnet, Skaresetran – Teigesetran, og Istjenn. Spesielt peker strekningene Haglebu - Teigeseterdalen og Flagbekken – Skåråliåsen – Værtjenn seg ut som konfliktfylte.

NiB er ikke negativ til anleggelse av sykkelvei i områder det ikke er nødvendig å gjøre terrenginngrep. Vi foreslår at det utredes å utvikle sykkelvei langs Fv287 fra Eggedal til Haglebu, i samråd med Statens Vegvesen. Dette vil, i tillegg til å skåne fjellområdene for et svært negativt inngrep, trolig være et tiltak som vil anvendes av betydelig flere enn en sykkelvei oppe i fjellet. I tillegg får man etablert sykkelvei som fastboende kan benytte. Det er svært positivt at Sigdal kommune viderefører Teigeseterdalen som uberørt ”grønn korridor”. Vi forventer at dette følges opp i praksis, og at sykkelveien fjernes fra planen.

Konklusjon: de delene av sykkelveien som planlegges anlagt utenfor eksisterende veier har samlet svært store negative konsekvenser for naturmiljø og friluftsliv, og må tas ut av planen.

I 5 – Haglebunatten alpinområde

Planbeskrivelsen er noe uklar mht. kategorisering av dette området. Vi tolker teksten dit hen at planen legger opp til en endring fra dagens status ”byggeområde/alpinanlegg” til ”alpinområde/offpistekjøring”. Dette innebærer en sterk forbedring fra tidligere mht. naturmiljø, siden et alpinanlegg i det aktuelle området ville ha svært store negative konsekvenser.

Anleggelse av trasé for beltevogn ble gjort i 2015. Det ble da hogd en bred trasé, og gravemaskin ble anvendt for å planere traséen. Dette framstår i dag som et betydelig inngrep som markant bryter opp det ellers uberørte inntrykket Haglebus vestsida gir, og som er svært viktig for Haglebu-områdetets kvalitet som natur- og friluftsområde.

Imidlertid er catskiing er forbudt etter norsk lovverk, og dette må Sigdal kommune innrette seg etter.

Konklusjon: Felt I5 bør fjernes fra planen.

Fritidsbebyggelse

H? Haglebu vest

Området er markert som ”framtidig” på plankartet, men tall mangler, og det er heller ikke tatt med i konsekvensutredningen.

- Området er et svært viktig landskapsrom. Vestsida av Haglebu framstår i dag som et reallt uberørt ”blikkfang” mot vest i Haglebuområdet, og har svært stor betydning for Haglebu sin attraktivitet som natur- og friluftsområde. Bl.a. er dette utsikt for svært mange av hyttene på Haglebu østside.
- Forbindelse/grønn korridor mellom Haglebu sentrum og fjellområdene bak, og viktig startpunkt for turer innover i fjellområdene i vest.
- Svært viktig nær-friluftslivsområde for store deler av hyttebebyggelsen på Haglebu.
- En rekke gamle kulturminner for jernutvinning (automatisk fredet, trolig betydelig flere enn det som er markert på offentlige databaser). Dette er også nærområde til Haglebusetra, og må anses som en del av setermiljøet.

Konklusjon: Utbygging her vil være svært uheldig for naturkvalitetene og friluftslivskvalitetene på Haglebu. Området bør avsettes til friluftsområde, og ikke utbyggingsområde.

H12 Storlifeltet sør

- Dette feltet vil ta i bruk et relativt stort, langt liavsnitt med eldre granskog som hittil har framstått som relativt uberørt, og et viktig ”bakteppe” for Buin-setergrenda.
- Deler av feltet er plassert svært høyt oppe i lia, noe som gjør det eksponert og dominerende i landskapet, synlig på lang avstand.

- Mulig konflikt med naturverdiene i Teigeseterdalen, jf. rovfugl i bergveggene (hyttefelt her vil lett generere betydelig økt trafikk ut på fjellkanten mot Teigeseterdalen).

Konklusjon: Øvre del av feltet bør beskjæres og utbygging begrenses til lavere og nordre deler av lia.

H13 Buinlian

- Feltet er plassert høyt oppe i lia, noe som gjør det eksponert og dominerende i landskapet, synlig på lang avstand.
- Feltet kommer til en viss grad i konflikt med rødlistearter.

Konklusjon: Øvre del av feltet bør beskjæres og utbygging begrenses til lavere deler av lia.

H14a Steinset – Snårfossen

- Det er svært positivt at Sigdal kommune viderefører Teigeseterdalen som uberørt ”grønn korridor”. Vi vil i den forbindelse understreke at det er meget viktig å unngå inngrep i nærområdene som forringer landskapets uberørthet og inntrykksstyrke også innenfra dalen. Hyttefelt H14a vil trolig kunne forringe landskapskvalitetene betydelig ved at Øvre del av feltet er plassert høyt, og vil trolig bli synlig langt innenfra Teigeseterdalen.
- Nordligste del ”spiser” seg nær inntil Teigeseterdalen.
- Utbygging i nord kommer i konflikt med 100m-beltet mot vann og vassdrag (der det ikke er tillatt med bygge- og anleggstiltak) (Snårbekken).

Konklusjon: Feltet bør beskjæres i øvre del og utbygging begrenses til arealene under ca. 820 moh (en smal sone ovenfor eksisterende godkjent utbyggingsområde), og nordligste del (arealene nord for Snårbekken) tas ut.

H20 Sandvatn-Jøsliseter

- Feltet blir liggende som en utløper/kile nordover fra hytteområdene i sør, i åpent landskap med glissen tresetting, og vil få stor eksponering.
- Feltet ligger kloss inntil snaufjellet.
- Feltet ligger delvis innenfor 100m-beltet mot vann og vassdrag (der det ikke er tillatt med bygge- og anleggstiltak).

Konklusjon: Feltet bør tas ut av planen.

H21a Dalane ved Skareseter

- Mye av feltet ligger eksponert til i relativt bratt vestvendt terreng, særlig østre deler (fjellskog med glissen tresetting, og svært nær opptil snaufjellet).
- Feltet vil ”spise opp” det siste litt større partiet med fjellskog i Skareseterlia – Markeliåsen – Sandvasseter som ennå ikke er utbygd med hytter.

Konklusjon: Feltet bør innskrenkes til nordvestre, laveste del – resten tas ut.

H23a Råmanset

- Feltet vil ta i bruk et nytt landskapsavsnitt, og ødelegge den dype ”dalgryta” rundt Markelimyra, som hittil er uberørt av utbygging.
- Feltet ligger langt inn mot og opp mot snaufjellet.
- Konflikt med villreinområdet.

Konklusjon: Feltet bør tas ut av planen.

H23d Råmanset

- Feltet er en isolert ”utløper” ned mot Flagbekken som vil kunne gi betydelig eksponering.
- Mulig konflikt med rødlistearter (antatt potensial).
- Nødvendig med nybygging av vei i bratt terreng (eksponering).
- Feltet ligger delvis innenfor 100m-beltet mot vann og vassdrag (der det ikke er tillatt med bygge- og anleggstiltak) (Flagbekken).

Konklusjon: Feltet bør tas ut av planen.

H1 – H4 Vestbygda (Elgstjenn – Bølesetra – Kråketjenn)

Med unntak av H4 er dette de klart mest konfliktfylte av alle nye foreslåtte hytteområder i arealplanen, og blant de mest konfliktfylte som er foreslått på mange år i Sigdal. Som vi påpekte i vår klage på Dønhaugliseter-planen (12.8.2014), så vi da konturene av en betydelig ekspansjon innover i dette store naturområdet, noe som med planene om H1-H4 i arealplanen nå er konkretisert. Vi er sterkt kritiske til den svært omfattende ekspansjonen av hytteutbygging inn i nye, uberørte landskap som det her legges opp til, og ut fra de generelle føringene Sigdal kommune framfører i plandokumentene, er det overraskende at hyttefelt med så åpenbart store negative konsekvenser slippes gjennom.

- Området Vestbygda – Sloko utgjør et stort og verdifullt natur- og friluftsområde, som hittil i stor grad er uberørt av tekniske inngrep. Sammen med tilgrensende arealer på Nore-siden er dette faktisk det største gjenværende, ikke-utbygde fjellskogsområdet i kommunen, noe som gir landskapet store kvaliteter også i en større sammenheng.
- Elgstjenn – topp 914 – Bølesetra/Rønningsetra – Kråketjenn utgjør et særpreget landskap, nesten uberørt av tekniske inngrep (med unntak av én eksisterende, uheldig plassert hytte). Dette området har store kvaliteter som naturområde pga. sin uberørthet, og som friluftsområde med stor landskapsestetisk verdi. Det er hovedferdselsåre nordover, både vinterstid (skiløype) og sommerstid (gammel setervei/sti). Området er den viktigste innfallsporten til naturområdene rundt Toskardfjellet og bakenfor.
- Feltene vil gi stor arealreduksjon av et stort, sammenhengende inngrepsfritt naturområde.
- Potensielt store konsekvenser for naturmangfold og arts mangfold (mangelfullt utredet). Etter det vi kjenner til, og det som framkommer av saksdokumentene, er kunnskapsgrunnlaget om naturmangfold i området mangelfullt.
- Betydelige deler av områdene ligger i eksponert terreng (glissen skog, myrkanter, åsrygger), og det vil være svært vanskelig å unngå stor negativ fjernvirkning og eksponering.
- Sigdal kommunes konsekvensvurdering har klart undervurdert de negative effektene.
- Feltene bryter klart med kommunens egne nedfelte føringer og retningslinjer for plassering av hyttefelt.
- Flere av feltene ligger delvis innenfor 100m-beltet mot vann og vassdrag (der det ikke er tillatt med bygge- og anleggstiltak) (H1e, H3c, H3d, H3e).

Vi vil også understreke at Bølesetra/Rønningsetra er et av få tilnærmet intakte seterområder i kommunen. Så fine seterområder er etter hvert blitt sjeldne i Sigdal. Seterområdet har betydelig verdi både mht. kulturlandskap og estetikk, naturtyper (naturbeitemark, som for tiden utredes som mulig utvalgt naturtype), biomangfold (karplanter og antakelig også beitemarkssopp). Kulturlandskapskvalitetene forsterkes av at seterområdet ligger i et tilnærmet uberørt landskap, med bare noen få gamle hytter. Både evt. veiframføring til Bølesetra/Rønningsetra, og hytteutbygging i nærområdene, vil derfor ha stor negativ effekt på setermiljøet.

Delfelt

Særlig store negative konsekvenser har de 7 delfeltene H1e, H2a, H2c, H3b, H3c, H3d, H3e, men også H2b og H2d er sterkt negative. H4 er det av disse 10 feltene med ”lavest” konsekvens, og hvis man tar ut nordvestsiden av feltet og styrer utbygging til sør- og østsiden av åskollen her er dette relativt begrensede negativ konsekvens.

Forslag til løsning

Langs veisystemet nord for Brennebekken (Dønhaugliseter-området) er det allerede etablert hyttefelt og infrastruktur, foreløpig med relativt spredt bebyggelse og lav utnyttelsesgrad. Ifølge de generelle prinsippene som Sigdal kommune sier skal legges til grunn for plassering av utbyggingsområder, og som NiB støtter, mener vi det ligger godt til rette for fortetting av dette hytteområdet. Her er det, med visse generelle hensyn (som gjensetting av mest mulig trær og vegetasjon, generell minimering av inngrep), trolig uproblematisk med relativt mange flere hytter. Dette gjelder i hovedsak innenfor yttergrensene av allerede eksisterende utbygd område.

Etablering av nye hytteområder innebærer en betydelig investeringskostnad i infrastruktur og andre tiltak. Dette gjelder i enda større grad nå enn tidligere, jf. også at arealplanens planbeskrivelse (s. 16) viser til at det i nye hyttefelt skal legges til rette for høyere standard enn tidligere. Dette innebærer både mer omfattende arealinngrep enn tidligere, og økte investeringskostnader. Fjerning av feltene H1-H4 og i stedet satsing på fortetting vil dermed kunne gi en vesentlig økonomisk innsparing for grunneierne.

Arealforvaltning innebærer en kunnskapsbasert avveining mellom ulike interesser, der inngrep styres til arealer der de får minst mulig samlet negativ effekt. Det vil være svært dårlig arealforvaltning å legge hyttefeltene H1-H4 slik det er foreslått i arealplanen, siden de der vil ha stor negativ effekt, spesielt i lys av at det vil være fullt mulig å etablere et betydelig antall nye hytter på nærliggende arealer med minimale konsekvenser – på samme grunneier, og til vesentlig lavere investeringskostnader.

Vi viser for øvrig til NiB sin klage av 12.8.2014 på Sigdal kommunes egengodkjenning av hyttefelt Dønhaugliseter. Det ser ut til at alle våre momenter der har blitt ignorert i sluttbehandlingen av planen (til tross for at vi kun hadde innvendinger til 14% av tomtene), en del av våre betraktninger der er derfor gjentatt her. Forskjellen er at de negative konsekvensene av utbygging av de nye foreslåtte H1 – H4 er vesentlig større enn Dønhaugliseter-området (slik planene der var i 2014).

Konklusjon

Store til svært store negative konsekvenser for naturmiljø, friluftsliv og delvis setermiljø. Bryter sterkt med kommunens egne føringer for etablering av nye hyttefelt. De klart mest negative foreslåtte hytteområdene i arealplanen 2015-2013. Feltene må tas ut av planen, og evt. videre hyttebygging i området utføres ved fortetting i Dønhaugliseter-området.

H47 Frøvollseter

- Svært høytliggende, kloss opptil skoggrensa, sterkt eksponert beliggenhet.
- Nødvendig med inngrep i bratt terreng (øker eksponeringen ytterligere).
- Glissen og sårbar fjellskog (øker eksponeringen ytterligere).
- Potensielt viktige kvaliteter knyttet til naturmangfold og rødlistearter, jf. det som ble registrert på nærliggende arealer av AsplanViak i deres utredning av Søland Langsetermark (Midteng 2014).
- Grenser til Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat, med tilhørende potensielt negativ effekt på verneområdet.
- Betydelige konflikter med friluftsliv, særlig mht. tilgang til Madonnaen på Bjønneskortenatten.
- Feltet bryter med kommunens egne nedfelte retningslinjer for plassering av hyttefelt.

Vi vil i denne sammenheng også påpeke de naturkvalitetene som ble påvist av AsplanViak i reguleringsplanområde Søland Langsetermark. Vi forventer at de til dels store naturverdiene som ble funnet der er tatt hensyn til i den planen, og at disse naturverdiene også tas hensyn til ifht. område H47 i arealplanen.

Vi støtter utbedring av stien opp til Madonna-statuen, bl.a. for å unngå store tråkkaskader i sårbare myrområder.

Konklusjon: Feltet bør tas ut av planen.

Referanser

Artskart 2017. Artsdatabanken & GBIF Norge, internett. <http://artskart.artsdatabanken.no/default.aspx>

Brandrud, T.E. & Bendiksen, E. 2014. Sandfuruskog og sandfurusogsopper. Viktige områder for biologisk mangfold. – NINA Rapport 1042.

Lund, T. 1992. Naturen i Sigdal og Eggedal. Flora-geologi. Sigdal kommune.

Naturbase 2017. Miljødirektoratet, internett. <http://kart.naturbase.no>

NIBIO 2017. Kilden. <http://kilden.nibio.no/>

Midteng, R. 2014. Reguleringsplan Søland-Langsetermark, Sigdal kommune. Naturverdier og konsekvensutredning, naturmiljø.

Hilsen

Martin Lindal

Styreleder Naturvernforbundet i Buskerud

e-post: buskerud@naturvernforbundet.no

Postadresse: Åssideveien 525, 3322 Fiskum